

SAŽETAK PRESUDE

SEMACHE PROTIV FRANCUSKE OD 21. LIPNJA 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 36083/16

Nemarno postupanje policije prema starijoj osobi u alkoholiziranom stanju dovelo je do povrede prava na život

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva, Anissa Semache, alžirska je državljanka i živi u Argenteuilu u Francuskoj. Njezinog oca, g. Ali Zirija, te njegovog prijatelja A.K.-a, 9. lipnja 2009. zaustavila je policija zbog upravljanja vozilom u alkoholiziranom stanju. G. Ziri je odbio izaći iz vozila te je počeo vrijeđati policajce, a A.K. je pljunuo na policajca koji ga je obuzdao tzv. „dvostrukim zagrljajem“, zahvatom koji podrazumijeva savijanje tako da glava dodiruje koljena. Nakon što je g. Ziri pokušao udariti policajca, na njega je primijenjen isti zahvat. Obojica su potom vezana liscama i odvedena u policijsku postaju. Za vrijeme boravka u policijskoj postaji g. Ziri i A.K. počeli su povraćati pa je načelnik policijske postaje zatražio da se odvedu u bolnicu. G. Ziri je cijelo vrijeme povraćao i gušio se. Nakon nekog vremena odveden je na intenzivnu njegu gdje je pao u komu. Umro je nekoliko dana poslije od srčanog udara. Ubrzo je pokrenuta policijska istraga protiv nepoznatih osoba zbog ubojstva g. Zirija. Javni tužitelj je obustavio postupak zbog nedostatka dokaza o odgovornosti policijskih službenika ili bolničkog osoblja. Obitelj g. Zirija, uključujući podnositeljicu zahtjeva, podnijela je zatim kaznenu prijavu i zahtjev za sudjelovanje u postupku kao oštećenici. Pokrenuta je sudska istraga protiv nepoznatih osoba zbog ubojstva. Istražni sudac je naložio provođenje obdukcije. Provedeno je nekoliko vještačenja, a prema nekima od njih g. Ziri je umro od hipoksičnog srčanog zastoja uzrokovanog gušenjem. Istražni sudac je donio odluku o obustavi postupka, koju je potvrdio žalbeni sud u Versaillesu. Podnositeljica zahtjeva je zatim podnijela žalbu Kasacijskom sudu koji je ukinuo ovu odluku i vratio predmet na ponovno odlučivanje žalbenom sudu u Rennesu uz obrazloženje da u istrazi nije utvrđeno jesu li zahvati koje je policija primijenila na g. Ziriju bili pretjerani s obzirom na njegovo ponašanje niti je li pružena pomoć bila adekvatna. Presudom od 12. prosinca 2014. godine žalbeni sud u Rennesu utvrdio je da nema potrebe dopuniti ili nastaviti istragu te je potvrdio odluku o obustavi postupka. Naveo je da su provedena vještačenja došla do različitih zaključaka, stoga je bilo nemoguće utvrditi definitivan uzrok smrti g. Zirija. Kasacijski sud je odbio žalbu podnositeljice zahtjeva.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 2. Konvencije, podnositeljica zahtjeva je prigovorila da je smrt njezina oca bila posljedica postupanja policije prilikom njegovog uhićenja i boravka u policijskoj postaji Argenteuil. Tvrđila je da vlasti nisu poduzele potrebne radnje i da istraga nije bila učinkovita. Također je prigovorila da je njezin otac podvrgnut nečovječnom i ponižavajućem postupanju u suprotnosti s člankom 3. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Uporaba sile protiv g. Zirija

Sud je utvrdio da obdukcija i nalazi medicinskih vještačenja nisu isključili vezu između sile koju je policija primijenila prema g. Ziriju prilikom odvođenja u policijsku postaju i njegove smrti. To posebice proizlazi iz medicinskih izvješća sukladno kojima je smrt g. Zirija uzrokovana nedostatkom kisika zbog više čimbenika, odnosno zbog "hipoksičnog srčanog zastoja uslijed gušenja". Sud je nadalje istaknuo da istraga žalbenog suda u Rennesu nije odbacila uzročnu vezu između policijskih zahvata radi privođenja g. Zirija i njegove smrti, ali nije niti dokazala da postoji izravna veza između ta dva događaja. Iz istrage i presude žalbenog suda u Rennesu proizlazi da je svrha uporabe sile protiv g. Zirija bila obuzdati njegovu uznemirenost koja je predstavljala rizik za njegovu sigurnost, sigurnost ostalih putnika u vozilu kao i sigurnost drugih sudionika u prometu. Sud je stoga zaključio da je ova mjera slijedila legitiman cilj. Povrh toga, presuda žalbenog suda sadržavala je vrlo precizne razloge glede proporcionalnosti korištenja sile protiv g. Zirija. Slijedom navedenoga, Sud je utvrdio da je obuzdavanje podnositelja zahtjeva, prilikom odvođenja u policijsku postaju bilo opravdano i razmjerno cilju koji se htio postići.

Postupanje prema g. Ziriju za vrijeme boravka u policijskoj postaji

Sud je utvrdio da su policijski službenici morali biti svjesti stanja g. Zirija u trenutku njegovog dolaska u policijsku postaju. Naime, radilo se o starijem čovjeku od 69 godina u alkoholiziranom stanju. Kada je došao u postaju povraćao je i nije mogao stajati. Maltretiran je tijekom uhićenja i prijevoza te je netom prije dolaska obuzdan tehnikom za koju je policija morala znati da može biti opasna.

Obveza pažljivog postupanja s osobama u pritvoru u ovom slučaju je bila veća s obzirom na dob i slabost g. Zirija. On je bio ostavljen u ležećem položaju na podu, u vlastitoj bljuvotini, bez medicinskog nadzora ili skrbi oko sat vremena i petnaest minuta u policijskoj postaji. Sud je također naglasio da žalbeni sud u Rennesu u svojoj presudi, na koju se francuska vlada pozivala, nije obrazložio niti na bilo koji način analizirao je li tretman prema g. Ziriju bio primjeren s obzirom na njegovo opće stanje i s obzirom da se od nadležnih tijela zahtjeva veća pažnja u ovakvim slučajevima. Iz toga proizlazi da je postupanje policije prema g. Ziriju u policijskoj postaji Argenteuil bilo nemarno što je potvrdilo i Vijeće za etiku nacionalne sigurnosti koje je dalo svoje mišljenje u ovome predmetu. Sud je stoga utvrdio da vlasti nisu učinile ono što se od njih razumno očekuje kako bi spriječile rizik od smrti oca podnositeljice zahtjeva i da je došlo do povrede članka 2. Konvencije u materijalnom aspektu.

Naknadna istraga

Sud je prvo primijetio da su vlasti postupale brzo. Kada je javni tužitelj odustao od predmeta 7. srpnja 2009., članovi obitelji pokojnika podnijeli su privatnu tužbu te je pokrenuta sudska istraga zbog ubojstva protiv nepoznatih osoba 8. srpnja 2009. godine. Istraga je tada bila u rukama istražnog suca, koji je bio neovisno pravosudno tijelo bez hijerarhijske ili strukturne veze s policijom. Od trenutka kada je istragu preuzeo istražni sudac, srodnici žrtve, kao stranke u postupku, imali su pristup spisu predmeta te su bili u mogućnosti zatražiti provođenje bilo koje istražne radnje i tražiti preispitivanje postupka. Što se tiče mjera poduzetih tijekom istrage, Sud je istaknuo da su provedene dvije obdukcije te su izrađena dva medicinska izvješća zajedno s raznim drugim istražnim radnjama. Premda istražni sudac nije samostalno provodio ove istražne radnje, budući da je ispitivanje policijskih službenika i drugih svjedoka bilo povjereno Nacionalnom policijskom inspektoratu, Sud je utvrdio da su sve predmetne radnje bile naložene i nadzirane od strane suca. Podnositeljica zahtjeva nije dovela u pitanje neovisnost ili nepristranost inspektorata ili njegovih istražitelja. Na kraju, Sud je istaknuo da je istražni sudac aktivno provodio istragu. Međutim, Sud je primjetio i određene nedostatke u provođenju

postupka. Naime, postupak je trajao ukupno šest godina i osam mjeseci te nije provedena rekonstrukcija događaja. Ipak, ti nedostaci nisu bili takvi da bi dovedu u pitanje učinkovitost istrage kao cjeline. Sud je stoga utvrdio da nije došlo do povrede članka 2. Konvencije u njegovom postupovnom aspektu.

Budući da je utvrdio povredu članka 2. Konvencije u materijalnom aspektu, Sud je smatrao da nije potrebno ispitivati je li došlo do povrede članka 3.

❖ **PRAVEDNA NAKNADA**

30.000 EUR na ime neimovinske štete
7.500 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.